

ชื่อ เรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ

ความรู้และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย
ของชาวบ้านสันโป่ง ตำบลบ้านกาด กิ่งอำเภอแม่วาง
จังหวัดเชียงใหม่ : ความรู้ และการปฏิบัติตนเกี่ยวกับ
การวางแผนครอบครัวของหญิงวัยเจริญพันธุ์

ชื่อผู้เขียน

นางตรุณี ทายะติ

สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์ ชลอศรี แดงเปี่ยม	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชไมพร ทวีศรี	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร. วิจิตร ศรีสุนทรณ	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ประคิม สุกฉายา	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รัตรี โอภาส	กรรมการ
อาจารย์ วิลาวัลย์ เสนารัตน์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การศึกษานี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาความรู้ และการปฏิบัติตนด้านการวางแผนครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ปัจจัยด้านประชากรและการได้รับข่าวสารกับการปฏิบัติตนด้านการวางแผนครอบครัวของหญิงวัยเจริญพันธุ์ ประชากรในการวิจัย คือหญิงวัยเจริญพันธุ์ ที่อยู่กับสามี มีอายุระหว่าง 15-44 ปี ในหมู่บ้านสันโป่ง ตำบลบ้านกาด กิ่งอำเภอแม่วาง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 80 คน การเลือกประชากรใช้วิธีแบบหลายขั้นตอน และแบ่งประชากรใช้ในการสัมภาษณ์จำนวน 66 คน และสนทนากลุ่มจำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแนวทางในการสนทนากลุ่ม ซึ่งวิจัยได้ให้ข้อมูลที่ตรวจสอบและแก้ไข เพื่อเพิ่มความเหมาะสม และถูกต้อง และได้นำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะทั่วไป คล้ายคลึงกับประชากรที่ศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน

มาตรฐาน และทดสอบสมมติฐาน โดยใช้ ไคสแควร์ (Chi square test) และ ฟิชเชอร์
เอกซัคท์ (Fisher exact test)

ผลการวิจัยพบว่า ประชากรมีคะแนนความรู้เฉลี่ยเท่ากับ 14.53 คะแนน คิด
เป็นร้อยละ 44.0 เมื่อเทียบกับคะแนนเต็ม แสดงว่าความรู้อยู่ในระดับปานกลาง การปฏิบัติตน
ด้านการวางแผนครอบครัว ได้แก่ การใช้วิธีคุมกำเนิด ระยะเวลาที่ใช้ในการคุมกำเนิด และ
การตรวจสุขภาพ พบว่าปัจจุบัน ส่วนใหญ่มีการใช้วิธีคุมกำเนิดแบบชั่วคราว ที่นิยมใช้มากที่สุดคือ
ยาเม็ดคุมกำเนิด แต่มีระยะเวลาที่ใช้ในการคุมกำเนิดน้อยกว่า 5 ปี และเคยตรวจสุขภาพขณะ
ใช้วิธีคุมกำเนิด เมื่อทดสอบทางสถิติ พบว่าความรู้ความสัมพันธกับการใช้วิธีคุมกำเนิดและการ
ตรวจสุขภาพ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาที่ใช้ในการคุมกำเนิด ส่วนปัจจัยทางด้านประ
ชากร ได้แก่ อายุ อาชีพ รายได้ การศึกษา และจำนวนบุตร พบว่า ระดับการศึกษาและจำนวน
บุตร มีความสัมพันธ์กับการใช้วิธีคุมกำเนิด แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาที่ใช้ในการคุมกำเนิด
และการตรวจสุขภาพ อายุ มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาและการตรวจสุขภาพ แต่ไม่สัมพันธ์กับการ
ใช้วิธีคุมกำเนิด ส่วนอาชีพและรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติทุกกรณี ปัจจัยตัวชี้แนะการ
กระทำ ได้แก่การได้รับข้อมูลข่าวสาร มีความสัมพันธ์กับระยะเวลาที่ใช้ในการคุมกำเนิด แต่ไม่มี
ความสัมพันธ์กับการใช้วิธีคุมกำเนิด และการตรวจสุขภาพ

Independent Study Title   Knowledge and Practices on Health among Villagers in Sanpong Village, Tambon Bankaad, Mae Wang Sub - district, Chiang Mai Province : Knowledge and Practice on Family Planning among Reproductive Female

Author

Mrs. Darunee Tayati

M.P.H.

Examining Committee

Assoc. Prof. Chalorsri Dangpiam	Chairman
Assist. Prof. Chamaiporn Tawitsri	Member
Assoc. Prof. Dr. Wichit Srisuphan	Member
Assist. Prof. Dr. Prakin Suchaxaya	Member
Assist. Prof. Ratreer Opasa	Member
Instructor Wilawan Senaratana	Member

Abstract

The purposes of this research were to study knowledge and practice on family planning among the reproductive female in Sanpong Village, Tambon Bankaad, Mae Wang Sub - district, Chiang Mai Province. The relationships between knowledge, population factors, information acquirement and practice on family planning of the population were investigated. The population were 80 reproductive and married women aged between 15 to 41 years old. The multi stage sampling was carried out and the population were divided into two groups : a group of 66 for interviewing and a group of 14 for focus group discussion. The

instruments employed were a structured interview and a group discussion guide. The content validity of the instruments were varified by experts and were tried out with a group of people similar to the population. The data were analysed to determine frequency distribution, means, and standard deviation. The statistical test was done by employing Chi square test and Fisher exact test.

As the result of the study, it was found that the average scores of knowledge was 14.53 or 44.0 percent. It was interpreted that the population had an average knowledge. On part of the family planning practice focused on birth control method, duration of the birth control practice and physical examination, it was found that at the time of the study the temporary contraception was preferrable and the most popular method was pill. However, the duration of the present birth control practice was less than 5 years. The majority of the population had physical examination during birth control practice.

Statistically, knowledge was significantly related to birth control and physical examination but not to the duration of birth control practice. For population factors such as age, occupation, income, education and number of living child, it was found that education and number of living child had relationship with birth control method but had no relationship with duration of the birth control and the physical examination. Age had relationship with both the duration and the physical examination but had no relationship with the practice method. Occupation and income had no relationship with any family planning practice. Practice indication factor, that is, receiving of family planning information had relationship with the duration but not with the birth control method and the physical examination.